

DEADLY NIGHTSHADE,
2014. Blyant og
blandingsteknikk på
papir, 128 x 93 x 14 cm.

Å tegne det ubevisste

Jeg er interessert i det skulpturelle i tegningene. Jeg er litt som en tegnende skulptør, sier Vanna Bowles.

Tekst Oda Beitnes Amundsen

NESODDEN (KUNST): Gradestokken viser ti blå, og Nesoddferja fra Aker Brygge har ønsket forfrosne passasjerer velkommen inn i varmen. En liten halvtime senere befinner vi oss i atelieret til Vanna Bowles. Rundt oss i rommet er det bokhyller fylt med de gamle mesterne, lysbord med fotografier, hyller med gips og tegnesaker og vegger fylt av Bowles' egne tegninger. Tegningene viser snutter av menneskers liv på kloss hold, med skulpturelle innslag. Flere små bord er fylt med tegninger og gjenstander i ulike komposisjoner. Det er en stillhet og ro i atelieret som reflekteres i tegningene.

Vanna Bowles' karriere rommer flere kunstuttrykk. Hun har stilt ut tegninger, skulpturer, installasjoner og vist performance. Tegningene er fotorealistiske gjengivelser i sort-hvitt, med et tidløst preg. Hovedvekten ligger på et tverrestetisk uttrykk hvor tegning og skulptur møtes, ofte i surrealistiske motiv hvor mennesker og natur blir ett. Tidligere har skulpturen vært en del av tegningen og trådt ut i rommet som en forlengelse av motivet i bildet. I nyere arbeider har Bowles brukt skulptur som element i installasjoner hvor tegning og skulptur spiller sammen i en helhet. Bowles' verker forestiller ofte mennesker som lider av sykdom eller møter døden, og tegningene formidler menneskers forhold til hverandre i slike situasjoner.

– Hva er tegning for deg?

– Jeg forsøker å skape rom for refleksjon over saker man ikke tenker over så ofte. Finnes det for eksempel noe mer ved død og sykdom enn det vonde? Kan døden være vakker? Sårbarheten og det maktesløse i situasjoner man ikke kan kontrollere. Og omsorgen mennesker

har for hverandre i slike situasjoner.

– Du ønsker å fortelle en historie?

– Blant motivene finner du ofte senger og sterile rom som kan minne om sykerom og sykesenger. Hvite laken skaper assosiasjoner til sårbarheten ved sengeleie. Men bildene handler ikke bare om det fysiske aspektet. Jeg ønsker at publikum skal kjenne seg igjen i en stemning, kanskje få kontakt med en ubevisst følelse. Bildene kan like gjerne beskrive en psykisk tilstand.

– Du prøver å sette ord på det bevisste i det ubevisste?

– Ja, det kan man si. Man kan si jeg prøver å sette ord på det ordløse. Det er det som er fint med billedkunst, at man kan formidle noe som det ikke finnes ord for. Det er en mulighet til å på sitt beste skape en slags kommunikasjon mellom bilde og publikum, hvor publikum kan kjenne på det man ikke finner ord for å uttrykke.

– På hvilken måte bruker du tegning for å få frem dette budskapet?

– Mine tegninger er nokså realistiske, og jeg bruker fotografi som inspirasjon og utgangspunkt. Jeg bruker intuisjonen når jeg velger fotografier. Deretter finner jeg et utsnitt som jeg bearbeider til en tegning. Det tar meg rundt to uker, og jeg tror at den tiden jeg legger i tegningene er noe betrakteren kan oppleve. Å se en tegning kan kreve en del, man må ta seg tid til å oppleve kunstverket. Tre bort fra hverdagen og oppleve noe i øyeblikket, det er vel det som er meningen med kunst?

– I tidligere verker har du bearbeidet billedflaten til et samspill mellom tegning og skulptur, kan du fortelle litt om det?

– Det er en blanding av fotorealisme og surrealisme. Rommet i tegneflaten og tredimensjonaliteten i tegningene som bryter ut i rommet. Jeg har eksperimentert med biter av bildet som faktisk trer ut av rammen og blir →

fysisk form. Jeg blander ulike elementer, kropp og natur, fugler og insekter. Naturen i bildene kan symbolisere det underbevisste. Vi mennesker vet ikke hvilke krefter vi besitter, og plantene som skyter ut av kroppen, kan være det vi ikke klarer å se i oss selv. Kroppen lever sitt eget liv, man kan ikke kontrollere den. Naturen kan selvfølgelig også symbolisere seksualitet.

Vanna tar en pause og vandrer i atelieret. Hun viser meg noen av sine nyeste verker og forteller engasjert:

– I de nyeste verkene mine har jeg jobbet mye med insekter. Jeg har gått litt tilbake til installasjoner; å presentere tegninger og ulike skulpturelle objekter som historier på bord. Tanken er å presentere kunsten som korte collagehistorier på bord i ulike høyder og størrelser. Da har jeg hele tiden mulighet til å flytte på elementer, i kontrast til utstillinger hvor bildene henger på veggen og presentasjonen er mer satt. Det er morsomt og spennende for meg også. Sånn sett er det spennende å se om publikum tar seg bedre tid til å se bildene. Betrakterne må bevege seg mer i rommet og ta seg bedre tid ved hver enkelt komposisjon. Jeg ønsker å invitere dem inn i fortellingen ved å gi dem anledning til å studere alle de ulike elementene på nært hold.

– Denne måten å presentere verkene på kan minne litt om montre på naturhistoriske museer ...

– Jeg liker å tro at jeg i stedet for å kartlegge naturen forsøker å kartlegge psyken. Bordene kan også bli som en dagbok, og de ulike elementene kan bli en refleksjon for betrakterens egne opplevelser.

– Et sterkt, gjennomgående tema i dine motiv er samspill mellom mennesker i sårbare situasjoner.

– Jeg er opptatt av å finne motsetninger i fortellingene, og dermed åpne for motsetninger i tolkningene av bildene. Ved å tegne utsnitt av en interaksjon, som bare det at en hånd berører en kropp i et samspill mellom mennesker, skapes mange spørsmål i betrakteren som jeg er interessert i å observere. Jeg forsøker å skape rom for refleksjon over temaer man ikke nærmer seg så ofte.

– For mange kan dette være vonde motiver å møte?

– Jeg ser på barna mine som er tre år, og til og med i deres liv er døden et tema. Det er et tema for oss alle. Jeg ønsker å se døden som en prosess, en betydelig del av livet som ikke nødvendigvis må være vond å reflektere over. Ved å studere et slikt tema, bearbeider jeg jo også min egen dødsangst. Men uten død finnes ikke liv.

Vanna tar en kort pause før hun fortsetter tankerekken:

– Sårbarheten og det maktesløse i situasjoner man ikke kan kontrollere, er noe jeg søker mot i mitt arbeid. Sårbarheten kan gjøre oss til offer for maktutøvelse, men kan også gjøre oss mottagelige for omsorg. Og her blir balansen ofte hårfin.

– Hva legger du i omsorg og kjærlighet?

– Via nyhetsmediene blir man hele tiden konfrontert med lidelse, død og ekstrem menneskelig smerte, men disse bildene er skrekkbilder som er ment å sjokkere. Det finnes ingen omsorg i dem, og de får oss til å vende

1 TABLE PARABLES, 2015. Tegninger, skulpturer og objekt på bord. 75 x 120 x 85 cm.

2 GROWTH I, 2013. Blyant og blandingsteknikk på papir. 102 x 133 x 30 cm.

KUNST og KULTUR

Vi viser verdens beste kunst og kultur fra alle verdens hjørner.

2

vårt blikk bort. Da går vi glipp av muligheten til å bearbeide innholdet i bildene og få noe ut av dem. De blir bare igjen som flimmer på netthinnen.

Kunsten tilbyr et annet bilde. Du må oppsøke kunsten selv. Når du trer inn i et museum eller galleri, er du mottagelig og åpen for det du skal se, antageligvis har du tid til å se nøye på det du møter. Muligheten er da stor for at du tolker og bearbeider det du møter, og får noe ut av bildene du har sett.

I den lille, gule sofaen i hjørnet strekker hjortehunden Farah seg og gjesper. Stillheten i atelieret gir en ro i rommet:

– I nyere arbeider har jeg tatt bort flere av elementene og referansene til sykehusmiljø. I disse verkene er jeg mer fokusert på utsnitt av kropper og menneskelig samspill som ikke blir like tydelig å lese fordi jeg tar samspillet bort fra et scenario.

– Vil det si at de nyere verkene dine er mer abstrakte enn hva vi har sett før?

– Jeg vil ta bort det som er overflødig, prøve å finne kjernen i det jeg vil uttrykke. Denne prosessen har ført til mange spørsmål og noen svar. Kanskje jeg har blitt litt alvorligere. Utsnittene i bildene er mer intime, og iblant nesten abstrakte. Dramaet kan utspille seg i en hudfold eller en albue. Sånn sett er tegningene blitt mer åpne. Betrakteren kan selv legge til en historie og dermed tolke tegningene og handlingene selv.

– Hvordan ser 2016 ut for Vanna Bowles?

– Jeg har separatutstilling på Kunstplass 10 i Oslo i september. Og i Bomuldsfabriken Kunsthall i Arendal i mars. Jeg har også separatutstilling i Göteborg i slutten av 2016. Ellers får fremtiden vise hvilke tilbud jeg får.

– I tillegg til din kunstneriske praksis har du de to siste årene arbeidet med Høstutstillingen. Kan du fortelle litt om det?

– De to siste årene har jeg ledet juryen for Høstutstillingen. Det har vært en utrolig spennende opplevelse. Jeg har sett en ny side av meg selv. Det er morsomt å se ny kunst og bli kjent med flere kunstnere. Det er godt å kunne si noe om andres kunst og gi uttrykk for egne meninger, og selv kjenne på at man har meninger som er aktuelle for fagfeltet. Jeg var del av en god jury, og den gode kommunikasjonen oss imellom innvirket positivt på utvelgelsen av verkene og dermed utstillingene. Det har vært fint med en slik avveksling fra egen kunst. Og gøy med god respons på utstillingene.

Vi blir sittende i dype tanker i hver vår stol. Vintersola skinner på trærne utenfor vinduet. Det frister ikke å trekke ut i minusgradene, men tiden med Vanna Bowles er over for nå. Vi takker for en god samtale og lar blikket gli over atelierveggene som er dekt av tegninger. På ferja over fjorden til Aker Brygge sirkulerer tanker om stillhet og omsorg, og hva kunsten kan hjelpe oss med å forstå, om vi lar den. ☺

VANNA
BOWLES
(F. 1974)

→ Født i Göteborg, bor og arbeider på Nesodden.

→ Utdannet ved Statens Kunstakademi, 2004, Universitæt der Künste Berlin 2003 og Hovedskous målarskola, Göteborg, 2003.

→ Separatutstillinger i utvalg:
2014 Lars Bohman Gallery, Stockholm.
2013 Tegnerboret, Oslo.
2011 Galleri Thomas-sen, Göteborg.